

II. Meşrutiyet Döneminde Sosyal Bilgiler Öğretimi: Buluş Yoluyla Öğretime Bir Örnek

Social Studies Teaching in the Second Constitutional Era: An Example of Invention Teaching

Yavuz TOPKAYA¹ Özay TOYOĞLU² Melih ÇALIŞKAN³ Sabri Burak YURTBEKLER⁴
Süleyman Sefa ERTAŞ⁵

Atıf:

Topkaya, Y., Toyoğlu, Ö., Çalışkan, M., Yurtbekler, S. B. ve Ertas, S. S. (2022). II. meşrutiyet döneminde sosyal bilgiler öğretimi: Buluş yoluyla öğretime bir örnek. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(13), 408-419, DOI: 10.57135/jier.1178614

Öz

Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin çalkantılı bir şekilde geçen son dönemlerinde yaşanmış olan ve kendisi için de çok önem arz eden II. Meşrutiyet ve bu dönem içerisinde yaşanan gelişmeler incelenmiştir. Özellikle eğitim sahasında yapılan birçok yeni faaliyetle birlikte ders içi uygulamalarının modern bir bakış açısıyla ele alınması yönünde o dönem içerisinde güncel tartışmalar ortaya konulmuş ve fikirleriyle o döneme yön veren eğitimcilerin düşünceleri ele alınmıştır. Özellikle o dönem içerisinde eğitim-öğretim faaliyetlerine yön veren ve ders işleme stratejisi olarak da bilinen buluş yolu stratejisine değinilmiştir. Örnek olması açısından da II. Meşrutiyet döneminde oluşturulmuş uygulama sınıflarında buluş yolu stratejisine yönelik örnek sayılabilecek bir ders planına yer verilmiştir. Yapılan araştırma, doküman incelemesi tekniği göz önünde bulundurularak yürütülmüştür. Yapılan araştırma sonucunda kendi dönemi içerisindeki diğer uygulamalara bakıldığında bu kullanılan stratejinin öğrencilerin otantik düşünme becerilerini harekete geçirmede çok faydalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: II. Meşrutiyet, sosyal bilgiler eğitimi, buluş yoluyla öğrenme

Abstract

In this study, which was experienced in the turbulent last periods of the Ottoman Empire and was very important for him, Second Constitutional Monarchy and the developments in this period were examined. Especially with many new activities in the field of education, current debates were put forward in the direction of addressing in-class practices from a modern perspective, and the thoughts of the educators who guided that period with their ideas were discussed. In particular, the invention path strategy, also known as the teaching strategy, which guided the educational activities in that period, was mentioned. As an example, II. A lesson plan, which can be considered as an example for the strategy of invention, was included in the practice classes created during the Second Constitutional Era. The research was carried out by considering the document analysis technique. As a result of the research, it was concluded that this strategy was very useful in activating the authentic thinking skills of the students when the other applications in its period were examined.

Keywords: II. Constitutionalism, social studies education, learning through invention

GİRİŞ

Dünya üzerinde var olan devletlerde demokratikleşme hareketleri farklı dönemlerde ve farklı türden olaylar aracılığıyla kendisine yer bulmuştur. Osmanlı Devleti de ilk demokratikleşme

¹ Doç. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD, Hatay topkayay@gmail.com, orcid:0000-0001-9722-1114

² Müdür Yrd., Cengiz Topel Ortaokulu, Mersin, ozay3380@hotmail.com, orcid:0000-0001-5406-0891

³ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, Evliya Çelebi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Adana, melih8001@gmail.com, orcid:0000-0001-6030-9120

⁴ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, Antakya Ortaokulu, Hatay, burakyurtbekler62031@gmail.com, orcid:0000-0001-8199-7196

⁵ Müdür Yrd., Evliya Çelebi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Adana, ssefaertass@hotmail.com, orcid:0000-0003-3773-1053

hareketini 1876-1878 tarihleri arasında I. Meşrutiyeti ilan ederek gerçekleştirmiştir. Yapılan bu hamleyle her ne kadar anayasal düzene geçme eyleminde bulunmuş ise de tam manasıyla meşruti bir rejime ancak 23 Temmuz 1908 yılında II. Meşrutiyet ilan edilerek geçilebilmiştir (Çalen, 2012). II. Meşrutiyet döneminde toplumsal anlamda büyük çapta değişimler yaşanmış ve toplum modern olma yolunda büyük bir kararlılıkla harekete geçmiştir. Bu yönüyle II. Meşrutiyet, toplumsal yapının modern bir yapıya kavuşmasını sağlaması açısından hayati bir öneme sahip olmuştur (Kansu, 2002). II. Meşrutiyet'ten 1918 yılına kadar ki geçen süre zarfında Osmanlı Devleti topraklarında savaşlarla birlikte toplumsal kargaşa sürekli hüküm sürmüştür. Bahsi geçen bu yıllarda toplumsal hayata damgasını vuran belli başlı siyasi olaylar Osmanlı Devleti siyasi manada güç kaybetmesine neden olmuştur. Ardından Trablusgarp Savaşı (1911) ile Balkan Savaşlarının (1912-1913) kaybedilmesi ve I. Dünya Savaşı'ndan (1914-1918) da mağlup çıkılması Osmanlı Devleti'nin işgal edilerek neredeyse yıkım aşamasına geldiğini göstermektedir. Var olan bu yıkımdan ve kötü gidişattan kurtulabilmek adına o döneme damga vurmuş bazı önemli aydınlar, ülkenin huzura kavuşabilmesini sağlamak adına yoğun bir mesai harcamışlardır (Akyüz, 2009). Balkan Savaşları'nın toplumda meydana getirdiği yıkımın neticesinde aydınlar tarafından yapılan çalışmalar "Çökmekte olan Osmanlı Devleti'ni ancak eğitim ve öğretmenler kurtaracaktır" görüşünü ön plana çıkarmış ve bu durumun eğitim-öğretim faaliyetlerini şekillendirmede büyük bir etkiye neden olduğu görülmüştür (Özey,1999). Osmanlı Devleti'nde görevli olan idareciler ile bazı aydınlar, devletin ayakta kalabilmesi için birçok alanda ve özellikle de eğitim alanında yapılacak olan ıslahatları benimsemiş ve bu bakış açısı ıslahatların devamlılığını sağlaması açısından önem arz etmiştir (Aksoy, 2008).

II. Meşrutiyet döneminde birçok farklı alanda olduğu gibi eğitim alanında da yapılan birçok yeni ve güncel faaliyet göze çarpmaktadır. Tanzimat'la birlikte toplumsal değişimin tetikleyici unsuru olarak kabul edilen eğitim faaliyetlerinin artık bu dönemle birlikte çok daha planlı bir şekil kazandığı ifade edilebilir (Sakaoğlu, 2003). Özellikle bahsi geçen bu dönemde öğretmen okullarındaki artış göze çarpmaktadır. Bu dönem içerisinde ilk öğretmen okulu 1848'de Darulmuallimin adı altında İstanbul'un Fatih'de Kemal Efendi öncülüğünde açılmıştır (Küçükahmet, 1993). Bu dönemde nitelikte birlikte niceliğin de ön planda tutulduğu ve öğretmen sayısının fazlaştırılması görüşü ön plana çıkmıştır. Bunun için de 1908'den bir müddet sonra Darulmuallimin'den İptidaiye kısmı ayrılmış ve İptidaiyeler karar alıcılar tarafından bağımsız birer okul haline getirilmiştir (Öztürk, 1996). Bu durumun yanında bu dönem içerisinde de öğrenci sayısında büyük bir artış görülmüştür. Öğrenci sayısı 541'den 1550'ye yükselmiştir. Avrupa'nın farklı ülkelerine eğitim almaları için gönderilen öğrenci sayısı da çok büyük bir artış göstererek 1909-1910 yılları arasında 88'e ulaşmıştır (Akşin, 2001). Bu dönem içerisinde yapılan yeni bir kanunla (Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-u Muvakkatı) artık ülke sınırları içerisinde yaşayan tüm insanlar, herhangi bir ücret ödemediği eğitim-öğretim faaliyetlerinden faydalanabileceklerdi. İptidai'ler ile Rüşdiyelerin artık tek bir elden yönetilmesi yani birleştirilmesi planlanmış ve okul öncesi dönemle ilgili olarak bu dönemde girişimlerde bulunulmuştur (Gencer, 2003). Eğitim sahasında gerçekleştirilen birbirinden farklı uygulama ve ıslahatların yanında II. Meşrutiyet'le birlikte artık ülkede uygulanmakta olan eğitim faaliyetlerinin fikrîsel anlamda ülkedeki entelektüel kişiler tarafından tartışıldığı görülmektedir.

Diğer dönemler göz önüne alındığında özellikle eğitimle ilgili karar en yoğun şekilde II. Meşrutiyet Dönemi'nde alınmıştır. Bu dönemde eğitim faaliyetlerine fikirleriyle yön veren ve damga vuran şahıslar şu şekilde sıralanabilir: Emrullah Bey, Satı Bey, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp, Kazım Nami, Selim Sırrı, İsmail Mahir Efendi, Halide Edip ve Ethem Nejat Bey'dir (Ergün, 1996). II. Meşrutiyet dönemi içerisinde eğitim alanında yapılan tartışmalar özellikle eğitimde izlenecek metotlar nasıl olmalıdır? Konusunda yoğunluk kazanmıştır. Bahsi edilen bu tartışmalar ve görüşler içerisinde en ön plana çıkan görüşler Emrullah Efendi ile Sati' Bey'e aittir. Emrullah Bey ile Satı Bey arasında yaşanan Tuba Ağacı Nazariyesi tartışması göz önüne alındığında Emrullah Bey, özellikle ülkenin içinde bulunduğu siyasal, sosyal ve ekonomik durumun ülkenin birdenbire ilerlemeye müsaade etmeyen asıl unsur olduğu görüşünü

savunmuştur. Ona göre zamanın çok kısıtlı olmasından dolayı öncelikli olarak yüksekokulların açılması ve Darülfünun'un seviyesinin en ileriye taşınması gerektiğidir. Buna karşılık Satı Bey, Emrullah Efendi'nin bu görüşünün tam tersi istikamette yani ilkokul olmadan yüksekokulların çok önem arz etmediği bu durumun temelsiz olacağını savunmuştur. Ayrıca eğitim alanındaki tüm kademelerinin birbiriyle ilişki içerisinde olduğu görüşünü savunmuştur (Akyüz, 2009; Ergin, 1942; Sakaoğlu, 2003). Eğitime yönelik görüş bildiren Satı Bey ile Emrullah Efendi'nin konuya yönelik bakış açılarının farklılık göstermesinde etkilenmiş oldukları farklı eğitim ekolleri rol oynamaktadır. Çünkü eğitime yönelik görüş bildiren entelektüellerin bir kısmı Avrupa'da eğitim görmüş ve oradaki mevcut eğitim sistemlerini benimserken; diğer bir kısım entelektüel yapı ise John Dewey, J.J. Rousseau, Claparede ve Pestalozi gibi eğitimde önem arz eden kişilerden etkilenmişlerdir. Bundan dolayı dönemin önem arz eden eğitimcileri özellikle deney ve gözlemden yararlanılarak ezberci metot yerine gözleme ve araştırmaya dayanan bir yol izlenmesi gerektiğine dikkat çekmişler ve düşünmeye ve kendi kendine sonuçlar üretmeye yarayan buluş yolu stratejisinin kullanılması gerektiğine vurguda bulunmuşlardır (Sakaoğlu, 2003; Oruç, Tokcan ve Demirkaya, 2006).

II. Meşrutiyet Dönemi eğitim-öğretim programlarına bakıldığında programlar içerisinde sosyal bilgiler adında herhangi bir derse rastlanılmamaktadır. Bu durumun temel nedeni Sosyal bilgiler teriminin I. Dünya Savaşına kadar hiçbir yerde bir program adı olarak telaffuz edilmemesidir. Amerika Birleşik Devletleri'nde var olan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS), günümüzdeki sosyal bilgiler dersinin amaç ve gayesine uygun bir yapı oluşturarak "sosyal bilgiler" terimini bir kavram olarak ilk kez 1916'da kullandığı bilinmektedir (Barth, 1991; Naylor ve Diem, 1987; Schug ve Beery, 1987). Osmanlı'da ise II. Abdülhamid (1876-1909) döneminde sosyal bilgiler programı kapsamına giren konular ilkokul programlarında yerini alırken Tarih ve Coğrafya gibi dersler ise ancak bazı programlarda kendilerine yer bulabilmiştir. 1913 yılında Tarih ve Coğrafya derslerinden başka Malumat-ı Medeniye (yurttaşlık bilgisi) ve Ahlakiye ve İktisadiye gibi dersler de programa eklenmiştir (Otluoğlu ve Öztürk, 2002).

Öğretmenlik mesleği günümüz anlayışına Osmanlı'da açılan öğretmen okulları ile yaklaşmıştır. Osmanlı günümüzde dahi karşılaşılan tartışmaların mesleğin profesyonelleşmesi açısından ilk mücadelesini kendi içerisinde vermiştir. Bu mücadele meslek atamalarında kimlere öncelik verileceği, eski usulde yetişenlerin hizmet içi eğitim ile yeni usullere adapte edilmesi, öğretmenin tam olarak hangi kurumda yetişmesi gerektiği üzerine yapılan tartışmalar bu mesleğin günümüze doğru gelişindeki mesleğin anlayışının oturmasındaki temel aksiyonlardır (Tangülü, 2022).

Darulmuallimin tarihçesi açısından bir dönüm noktası olarak Ahmet Cevdet Paşa kabul edilebilir. Nitekim Ahmet Cevdet Paşa bu okulun aynı zamanda ilk müdürü olarak tarihe geçmiştir. Asıl misyonu Rüştüyelere öğretmen yetiştirmek olan bu öğretmen okulu, gelişim açısından oldukça yavaş bir hızla faaliyetlerine devam etmiştir. Öğretmen yetiştirme konusunda ikinci bir hamle 1968 senesinde atılmış ve bu okullara da Darulmuallimin-i Sıbyan adı verilmiştir. Bununla birlikte tarihçe olarak aynı dönemler içerisinde ilan edilmiş olan Maarif-i Umumiye Nizamnamesiyle birlikte öğretmen okullarının açılarak faaliyet göstermesi öngörülmüştür. 1847 senesinde İstanbul sınırları içerisinde sıbyan, rüştüye ve idadi kademelerini bünyesinde barındıran bir Darulmuallimin açılırken; 1875 senesinde Bosna, Girit ve Konya vilayetlerinde birer Darulmuallimin-i Sıbyan faaliyete geçirilmiştir (Aksoy, 2008). II. Meşrutiyet döneminde yukarıda ifade edildiği gibi değişik zamanlarda Osmanlı Devleti sınırları içerisinde farklı tür ve kademelerde yeni okulların açıldığı görülmektedir. Aynı zamanda bu açılan yeni okullarda mevcut olan eğitim sistemini yürütecek ve aynı zamanda modern uygulamaları okullarda uygulayacak olan öğretmenlere bu eğitimde kullanılan modern yöntem ve teknikler verilmeye çalışılmıştır. Bahsi geçen uygulamaların öğretmenlere aktarıldığı yerler özellikle Daru'l-Muallimin "Tatbikat Okulu" bünyesinde verildiği görülmektedir (Oruç, Tokcan ve Demirkaya, 2006). Darulmuallimin bir uygulama kademesi olarak kabul edilen Tatbikat

Okulu'nda faaliyetlerini sürdüren öğretmenler, bu tatbikat okulunda örnek dersleri işlerken öğretmen adayları da bu etkinliklerden faydalanarak mesleğe yönelik tecrübeler kazanmışlardır. Tatbikat okulunda verilmiş olan eğitim ile yapılan uygulamalar günümüzde eğitim fakültelerinde yürütülmekte olan staj gibi bir uygulama türü olmasına rağmen aynı şey değildir. Çünkü Darulmuallimin öğrencileri dersleri bizzat burada görev yapan eğitimcilerden alırken; günümüzde yürütülmekte olan staj uygulamasına gidilen okullardaki rehber öğretmenler tarafından organize edilmektedir. Bu yönüyle her iki uygulama birbirine benziyor olmasına rağmen aslında farklı türden uygulama şekilleridir. Tatbikat okullarında yürütülen dersler ve uygulamalar, okul içerisinde yer alan konferans salonları içerisinde yapılmaktaydı. Tatbikat Okulu bünyesinde yürütülen derslerden hemen sonra Darulmuallimin öğrencileri salondan çıkarılarak yapılan dersle ilgili öğretmenleriyle fikir alışverişinde bulunulur ve örnek derslere ilişkin öğretim stratejileri, sınıf yönetimi, öğrenci psikolojisi ve eğitimle alakalı birçok konu tartışılırdı. Uygulama okulu bünyesinde gerçekleştirilen bu dersler ve işlenen derslerle ilgili yapılan tartışmalar daha sonra Tedrisat Mecmuası'nda yayınlanmıştır. Tedrisat Mecmuası öncelikli olarak Satı Bey tarafından çıkarılmış ve daha sonraki dönemlerde Darulmuallimin müdürlüğünü yapan diğer eğitimciler tarafından çıkarılmaya devam edilmiştir. Tedrisat Mecmuasında yer alan farklı derslere ait makaleler göz önüne alındığında; makalelerin çoğunlukla buluş yolu stratejisi göz önüne alınarak işlendiğini ortaya koymaktadır (Oruç, Tokcan ve Demirkaya, 2006).

Tatbikat okulunda yürütülen derslerin çok büyük bir kısmı buluş yolu stratejisine göre işlenmiş, öğretmenlerin anlatım yolundan uzaklaşmaya çalıştıkları görülmektedir. Eğitim dergisinde yayınlanma fırsatı bulan makalelere göz atıldığında günümüz eğitim sisteminde uygulanmaya çalışılan yapılandırıcı yaklaşıma ne kadar benzediği görülecektir. Osmanlı'nın son dönemlerinde eğitimcilerin klasik eğitim-öğretim uygulamalarını terk edip onun yerine derslerinde özellikle yapılandırmacı yaklaşıma göre derslerini işledikleri görülecektir (Oruç, Tokcan ve Demirkaya, 2006).

2. Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisi ve Osmanlı Devleti'nde Uygulamaları

Araştırma kapsamında Buluş Yolu Stratejisi kapsamında örnek bir ders programından faydalanılmıştır. Buluş Yolu Stratejisi özellikle 1960'lı yıllarda Bruner tarafından yapılan araştırmalar ve incelemeler neticesinde geliştirilen bir yöntem olmasına karşı onun tarafından eğitim alanına kazandırılmış bir yöntem değildir. Buluş Yolu Stratejisinin özellikle Osmanlı Devleti'nin son yıllarında ve bilhassa öğretmen okullarındaki uygulama sınıflarında uygulanan bir strateji olduğu ifade edilebilir. O dönemlerde Buluş Yolu Stratejisini yoğun bir şekilde uygulayan kişilerden biri de eğitimci Satı Bey'dir. Satı Bey, 1911 yılında Tedrisat Mecmuası'nda yayınlanmış olan ve Oruç (2007) tarafından çevirisi yapılarak günümüz Türkçesine aktarılan Usul-ı Takrir ve Usul-Tekşif adlı makalesinde var olan bu iki farklı yöntemi açıklamış ve bu yöntemlerin güçlü ve zayıf yönlerine değinilerek bu yöntemleri hangi ders ve konularda kullanılması gerektiği ortaya konmuştur. Yapılan incelemeler neticesinde o dönemin sosyo-ekonomik ve siyasal gelişmeleri göz önüne alındığında yeni bir öğrenme-öğretme stratejisini keşfetmek yerine var olan Buluş Yolu Stratejisinin acil bir şekilde kullanılması gerektiği yönündedir. Nitekim Satı Bey de öğrenme-öğretme yöntemlerinin yeni baştan keşfedilmesi ve oluşturulmasının zaman kaybı olacağını bu nedenle Avrupa'da mevcut olan ve okullarda kullanmakta oldukları yöntemlerin eğitim sistemine entegre edilmesi gerektiği şeklinde görüş bildirmiştir (Tokcan ve Oruç, 2009).

Oruç (2007) yapmış olduğu çalışmada Satı Bey'in Buluş Yolu Stratejisiyle sosyal bilgiler derslerinin işlenebileceğini ifade ettiğine değinmektedir (Tokcan ve Oruç, 2009). 2004 yılından sonra ülkemizde hayata geçen yapılandırmacı yaklaşım modeli ve buna bağlı olarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı analiz edildiğinde mevcut olan değer, beceri, kazanım ve yetkinliklerin her sınıf düzeyinde farklı sayı ve etkide olduğu görülmektedir. Oruç ve Kırpık (2006) tarafından ortaya konulan araştırma incelendiğinde ders içi ilişkilendirme, disiplinler arası ilişkilendirme ve ara disiplinlerle ilişkilendirmenin yapıldığı yeni Sosyal Bilgiler programı mevcut olan bu yapısı ile Osmanlı'nın son dönemlerinde uygulanmış olan örneklerine benzer

bir yapıda olduğu görülmektedir. Osmanlı'nın son dönemlerinde kullanılmış olan ve öğrencilerin aktif düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan ve aynı zamanda verilen bilgilerin kalıcılığı üzerinde de son derece önem arz eden Buluş Yolu Stratejisi nedir sorusu önem arz etmektedir.

Bruner, 1960, 1966 ve 1970 yıllarında öğretme ve öğrenme süreçleri hakkında bilgi veren birçok farklı türden kitap yazmıştır. Bu kitaplarında, bütün çocukların içinde öğrenme isteğinin olduğunu; öğrencileri birlikte çalışmaya teşvik eden, öğrenci de merak ve başarıya duygusunu uyandıran, bilginin 'keşfini' sağlayacak etkinliklere yer verilmesi hususuna dikkat çekmiştir (Bruner, 1962; Ersoy vd., 1991). Bruner'e göre, öğrencinin öğrenmede aktif olması ancak buluş yolu stratejisiyle mümkündür. Çünkü bu yaklaşımda düşünme, deneme ve bulma unsurları etkilidir. Öğretmen öğrencilere kavramları, ilkeleri verme yerine öğrencileri deney yapmaya, araştırmaya ve kavramları bulmaya yönlendirmelidir. Bruner de Piaget gibi öğrenmenin aktif bir süreç olduğunu ve bu sürecin öğrencilerin birebir katılımı ile sağlanması gerektiğini savunmuştur (Özmen, 2004). Bundan dolayı görüşleri Piaget'ye benzemektedir. Her ikisi de öğrenci merkezli öğretme-öğrenme sürecini savunmaktadır (Senemoğlu, 2004). Bruner, buluş yoluyla öğrenme stratejisini 1960'lı yıllarda geliştirmiştir (Aygün ve Uygun, 2020). Bu stratejide öğrenci yapısı göz önünde bulundurulmak kaydıyla 3 boyutta uygulanması gerektiği konusuna dikkat çekilmiştir. Bunlar;

- Serbest buluş yoluyla öğretim,
- Yarı-serbest buluş yoluyla öğretim,
- Bağımlı buluş yoluyla öğretim olmak üzere üçe ayrılır.

Serbest buluş yoluyla öğretimde öğretmenler çocuklara ne bir problem ne de o probleme ait çözüm yolları hakkında bilgi verir. Süreç içerisinde öğrenciler problemin farkına vararak o probleme ait çözüm yollarını üretirler ve öğretmenler bu süreçte sadece yapılan işlemleri kontrol ederek öğrencilere geri bildirimler vererek onları süreç hakkında bilgilendirmektedir. Nitekim serbest buluş yoluyla öğretim bilişsel açıdan üst düzeyde olan öğrencilerde kullanılmaktadır. Yarı-serbest buluş yoluyla öğretimde öğretmen, öğrencilerine öncelikli olarak konuyla ilgili problemler üretir. Öğrenciler var olan problem/problemlere yönelik çözüm yollarını kendileri bulur ve ona göre çözümler üretmeye başlarlar. Bu yöntemi kullanabilen öğrenciler genellikle bilişsel açıdan normal başarı düzeyinde olan öğrencilerdir. Bağımlı buluş yoluyla öğretim yönteminde ise öğretmenler genellikle konuya ilişkin problemleri üretirken bir yandan da bu problemlere karşı çözüm yollarını ortaya koyar. Bu öğretim modelinde öğrenciler, öğretmenlerinin belirlemiş oldukları çözüm yollarından faydalanarak var olan problemleri çözmektedir (Özmen, 2004).

Buluş yolu stratejisi kapsamında Bruner, öğrencilerin öz yeterliğe sahip, kendi başlarına öğrenebilme kapasitesi olan bireyler olarak ifade etmiştir. Bunun yanında bağımsız bir şekilde düşünebilme ve öğrenebilme becerisinin geliştirilip üst basamaklara taşınabilmesi adına en uygun yöntemlerin kullanılması gerektiğine işaret edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kendi ilgilerine uygun etkinlikleri yapmalarına müsaade etmek, meraklarını tatmin etmek ve yeni buluşlar yapmalarına olanak sağlamanın süreç içerisinde hayati bir önem taşıdığı belirtilmiştir. Öğrencilere soru cevaplarını vermek yerine, öğrencinin kendisi ya da küçük gruplar halinde arkadaşları ile birlikte problemi çözmeye teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu süreç içerisinde öğrenci örnek aldığı kişiyi yani öğretmenin yaptığı davranışları değil, kendi yaptığı veya gördüğü durumlardan yararlanır (Senemoğlu, 2004).

Buluş yolu öğretim stratejisinin en önemli uygulayıcısı yani öğretmenlerin bu süreç içerisindeki en temel görevi, öğrenciye rehberlik yaparak yol göstermektir (Sözer, 2003). Ders süreci içerisinde uygulanmakta olan bu yöntemle öncelikli olarak öğrencilerin merakını uyandıracak bir soru ya da problemle derse başlanır. Ders süreci içerisinde öğrencilerden araştırma yapma, hipotez kurma ve hipotezleri test etme gibi belli başlı faaliyetleri

sergilemeleri beklenir. Ders süreci içerisinde öğretmen, öğrencilere zorluk derecesi farklı olan soruları yönelterek öğretim hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olur. Bu süreç içerisinde öğrenci ise elinde mevcut olan materyallerle uğraşır, var olan olguları gözlemleyerek elde ettiği sonuçlar arasındaki ilişkiyi kurar ve öğretilmek istenen konu, ilke veya kavramı bizzat kendisi keşfeder (Fidan, 1998).

Buluş yoluyla öğretim stratejisi ders süreci içerisinde uygulanırken belli başlı noktalara dikkat edilmelidir. Bu unsurlar şu şekilde ifade edilebilir:

1. Öğrencilerin bazı genellemelere ulaşabilmeleri adına öğretmenler konu/konular ile alakalı yeteri kadar örnek verilmelidirler (Gültekin, 2005; Yaşar, 1998).
2. Konular işlenirken öğretmenler, ipucu haricinde hiçbir şekilde öğrencilere açıklamalarda bulunmaz. Doğru cevapları öğrenci bizzat kendi bulacağından öğretmen sadece bu süreçte yol gösterici durumdadır (Sönmez, 2001).
3. Bu stratejide ders işlenirken zaman faktörüne öğretmen çok dikkat edilmelidir. Öğretilmesi hedeflenen konu/konular için daha fazla zaman ayrılmalıdır (Senemoğlu, 2004).
4. Öğretmen, ders süreci içerisinde herhangi bir konuya ait tartışmanın başka bir konudaki tartışmayı beraberinde getirmesini engellemesi gerekmektedir (Sönmez, 2001).
5. Ders süreci içerisinde konuyla ilgili verilen örnekler basitten karmaşığa doğru olmalı ve öğrencinin merakını sürekli uyandıracak nitelikte olmalıdır (Senemoğlu, 2004).
6. Konulara yönelik öğrencilerde öğrenme isteği ön plana çıkarılmalı ve bu istek ders süreci içerisinde yapılan etkinlikler boyunca devam ettirilmelidir (Gültekin, 2005; Yaşar, 1998).
7. Öğrenciler tarafından ilkeler öğrenildikten sonra öğretmen, öğrencilerden konuyla alakalı yeni ve birbirinden farklı örnekler istemelidir (Sönmez, 2001).

3.Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinde Buluş Yolu ile Yapılan Sosyal Bilgiler Dersi Örneği

Yapılan bu çalışmada, Osmanlı Devleti'nin en kargaşalı ve en yorgun olduğu son dönemlerinde eğitim kurumlarında uygulamakta olduğu örnek bir ders içeriğine yer verilmiştir. Sosyal Bilgiler öğretiminde buluş yoluyla öğretime bir örnek olan bu ders içeriği Satı Bey (1911) tarafından tedrisat mecmuasında 1911 senesinde yayınlanan "Annemizi Sevmeliyiz" adlı eseri transkript edilerek günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

Annemizi Sevmeliyiz (Satı Bey)

Öğretmen- Bugün nedir?

Öğrenci- Cumartesi öğretmenim.

Öğretmen- Dün neydi?

Öğrenci- Cuma

Öğretmen- Dün okula geldiniz mi?

Öğrenci- Hayır öğretmenim, Cuma günü okul yok.

Öğretmen- O halde neredeydiniz, nereye gittiniz.

Öğrenci- (sessizlik)

Öğretmen- Sıkılmayınız çocuğum, söyleyiniz, neredeydiniz ne yaptınız?

Öğrenci- Babamla beraber çarşıya gittik elbise aldık.

Öğretmen- Sonra?

Öğrenci- Sonra ev döndük.

Öğretmen- Peki eve dönünce ne yaptınız?

Öğrenci- Elbiseyi anneme gösterdik.

Öğretmen- Anneniz beğendi mi? Sevindi mi?

Öğrenci- Evet Öğretmenim, beğendi ne güzel dedi beni öptü.

Öğretmen- Acaba ne için öptü?

Öğrenci-Sevdiği için.

Öğretmen- Siz de annenizi sever misiniz?

Öğrenci- Evet öğretmenim, severim.

Öğretmen- Niçin seversin acaba?

Öğrenci- O da beni sever de onun için.

Öğretmen- Anneniz sizi yalnız sevmekle mi kalır, başka iyilikler de yapıyor mu?

Öğrenci- Yapıyor öğretmenim elbiselerimi giydiriyor, sefer tasımı hazırlıyor, entarimi giydiriyor.

Öğretmen- Daha başka?

Öğrenci- Gece yatağımı yapıyor, beni yatırıyor.

Öğretmen- Daha daha....Kim biliyor? Siz hasta oldunuz mu hiç?

Öğrenci- Oldum öğretmenim geçen sene.

Öğretmen- Neydi hastalığın?

Öğrenci- Kızamıktı, öğretmenim.

Öğretmen- O vakit anneniz size neler yaptı. Hatırlıyor musunuz?

Öğrenci- Yatağımın başında beklerdi, ilaç içirirdi, yemek yedirirdi.

Öğretmen- Çok zahmet çekt mi?

Öğrenci- Çok zahmet çekmişti. Geceleri hiç uyumamıştı.

Öğretmen- Acaba bütün anneler böyle midir? Her anne çocuğu için böyle zahmet çeker mi?

Öğrenci- Evet öğretmenim, Çeker.

Öğrencilerden biri- Benim dadım var öğretmenim. Bana o bakar.

Öğretmen- Peki dadınıza kim emir verir?

Öğrenci- Annem.

Öğretmen- Öyleyse anneniz size doğrudan bakmasa bile yine sizi düşünür, değil mi?

Öğrenci- Düşünür öğretmenim, dadıma tembih eder "iyi bak" der.

Öğretmen- Dadınız iyi bakmazsa?

Öğrenci- Annem kızar.

Öğretmen- Acaba annenizin sizin için yaptığı emekler, bugün gördüklerinizden ibaret mi?

Öğrenci-Sessizlik.....

Öğretmen- Sizin kundakta kardeşiniz var mı?

Öğrenci- Hayır öğretmenim.

Öğretmen- Kimin var? (“benim, benim” diyen, parmak kaldıran çocuklardan birine işaretle) Siz söyleyiniz, kardeşiniz kaç yaşında?

Öğrenci- Daha dört aylık öğretmenim.

Öğretmen- Anneniz ona neler yapıyor, dikkat ettiniz mi?

Öğrenci- O çok ağlar, annem ona mama verir, susturur.

Öğretmen- O yürüyebilir mi? Örneğın tuvalete gider mi?

Öğrenci- Hayır öğretmenim, altını pisletir. Annem temizler, bezlerini değiştirir.

Öğretmen- Kardeşiniz gece de ağlar mı?

Öğrenci- Ağlar öğretmenim, her gece birkaç defa uyanır ağlar, annemde uyanır ona mama verir.

Öğretmen-Acaba sizde küçükken, kundaktayken anneniz sizin içinde böyle zahmetler çekmiş midir?

Öğrenci- Elbette öğretmenim, çekmiştir.

Öğretmen- Çektiklerini hiç size anlatır mı?

Öğrenci- Anlatır öğretmenim. Çok ağlarmışım. Çok hasta olmuşum, annem çok zahmet çekmiş.

Öğretmen- Yaramazlık da yapar mıydınız?

Öğrenci- (Sıkılarak ve gülererek) yaparmışım öğretmenim, hiç rahat vermezmişim.

Öğretmen- Anneniz sizi yine seviyor mu?

Öğrenci- Seviyor öğretmenim.

Öğretmen- Demek ki, anneniz sizin bütün yaramazlıklarınıza katlandı, türlü türlü zahmetler çekti. Sizi büyüttü bu yaşa getirdi. Herkesin annesi de böyle değil mi?

Öğrenciler hep birden- Evet öğretmenim, öyle öğretmenim.

Öğretmen- Pekiyi, acaba annenizin bu iyiliklerine, bu sevgilerine karşı ne yapmalısınız?

Hepsi Birden- Onu sevmeliyiz.....Severiz....Ben çok severim.

Öğretmen- İyi, Fakat yalnız severim demekle iş biter mi? İnsan annesini gerçekten sevdiğini nasıl gösterebilir?

Öğrenci- Sözü nü dinlemekle öğretmenim.

Öğretmen- Daha başka?

Öğrenci- Rahat durmakla.

Öğretmen- Aferin, Çocuk rahat durmazsa, annesini überse sevgi nerede kalır? Annesini sahiden seven çocuk onun sözünü dinler, onu rahatsız etmez, ona zahmet vermez. Öyle değil mi evlatlarım?

Hep birden- Evet Öğretmenim.

Öğretmen- Acaba hepiniz böyle yapıyor musunuz? Annenizi arada sırada rahatsız etmiyor musunuz?

Öğrenci-

Öğretmen- Sıkılmayınız, söyleyiniz, İnsan bilmeyerek kabahat yapabilir, fakat yaptığının kabahat olduğunu anlarsa, başka sefer o kabahati tekrar etmez. Şüphe etmeyin, annenize karşı yaramazlıklar, yapmışsınızdır; fakat zannederim ki hep bilmeyerek, istemeyerek yapmışsınızdır, sonra da pişman olmuşsunuzdur. Öyle değil mi?

Öğrenci- Evet öğretmenim.

Öğretmen- Öyleyse o yaramazlıklarınızdan bir kaçını söyleyiniz bakalım.

Öğrenci- Bir gün kardeşimi ittim düşüverdi. Burnu kanadı.

Öğretmen- Anneniz ne yaptı üzülmedi mi?

Öğrenci- Üzüldü, beni azarladı, dövdü sonra ağladı.

Öğretmen- Sonra siz ne yaptınız?

Öğrenci- Dayak çok acımişti, ben de ağladım.

Öğretmen- Yalnız dayaktan mı ağladınız, pişmanda oldunuz mu?

Öğrenci- Oldum öğretmenim.

Öğretmen- Peki pişman olunca ne yaptınız?

Öğrenci-

Öğretmen- Hiçbir şey yapmadınız mı? Annenizin elini öpmediniz mi? Tövbe anneciğim bir daha yapmam demediniz mi?

Öğrenci- Hayır öğretmenim.

Öğretmen- Demeliydiniz.

Öğrenci- Demeliydim öğretmenim.

Öğretmen- Evet, insan bir kabahat yaparsa tövbe etmeli ve tövbesini tutmalı bir daha öyle kabalık yapmamalı değerli çocuklarımız?

Öğrenci- Evet öğretmenim.

Öğretmen- Artık annelerinizi üzmeyeceksiniz, rahat duracaksınız değil mi?

Öğrenci- Evet öğretmenim rahat duracağız, söz dinleyeceğiz.

Öğretmen- Peki acaba büyüdüğünüz zaman ne yapacaksınız?

Öğrenci- Yine sözünü dinleyeceğiz, sözünü kesmeyeceğiz.

Öğretmen- Ama büyüdüğünüz vakit yalnız söz dinlemeniz, yalnız onu üzmemeniz yeterli olur mu? Yeterli olmaz. Bundan başka annenize iyilik yapmanız, hizmet de etmeniz lazım, acaba büyüdüğünüz vakit annenize ne gibi iyilikler yapabileceksiniz?

Bir Öğrenci- Bir yere gönderirse gideceğim.

Diğer bir Öğrenci- Bir şey getir derse getireceğim.

Öğretmen- İnsan hali bu ya, hasta olursa ne yapacaksınız?

Öğrenci- Doktor çağıracağım, ilaç getireceğim. Doktor ne derse, annem ne isterse onu yapacağım.

Öğretmen- Aferin oğlum ya anneniz yaşlandığı zaman ne yapacaksınız.

Evinizde hiç yaşlı kadın var mı?

Öğrenci- Var öğretmenim, ninem.

Öğretmen- Peki anlatınız bana bakayım; Nineniz kolay ve hızlı yürüyebiliyor mu?

Öğrenci- Hayır öğretmenim, yürürken çok zahmet çekiyor.

Öğretmen- Su içmek için kendisi kalkar mı?

Öğrenci- Hayır öğretmenim, O ister biz veririz. Zaten onun bütün işlerini, hizmetlerini annem ve dadım yaparlar.

Öğretmen- Acaba onlar hizmet etmeseler nineniz evde dolaşmaya mecbur olsa, her susayışında kendisi kalkıp bardak alsa, sonuçta hep kendisi inip çıksa, iş görse, acaba ne olur?

Öğrenci- Dayanamaz öğretmenim, hasta olur.

Öğretmen- Demek, nineniz başkalarının yardımına, hizmetine, muhtaç, değil mi?

Öğrenci- Evet öğretmenim, muhtaçtır.

Öğretmen- Acaba bütün yaşlılar da böyle midir?

Öğrenci- Böyledir öğretmenim, komşumuzun teyzesi, dadımın annesi var, hepsi öyle hepsi kuvvetsiz.

Öğretmen- Siz büyüyünce anneniz yaşlanacak, nineniz gibi, komşunuzun teyzesi gibi, dadınızın annesi gibi kuvvetten düşecek. Bakılmaya muhtaç olacak. O zaman ona kim bakacak? Ona kim hizmet edecek?

Öğrenci- Ben bakacağım öğretmenim.

Öğretmen- Evet, o vakit annenize siz bakacaksınız. Ondan gördüğünüz iyilikleri, bakmanızla, hizmetinizle ödeyeceksiniz. Acaba annenizin bütün hakkını ödeyebilecek misiniz? Annenize, onun size yaptığı kadar iyilik yapabilecek misiniz?

Öğrenci- Evet öğretmenim yapacağım.

Öğretmen- Mümkün mü? Annenizin küçüklüğünüzde beri sizin için çektiği zahmetler, size yaptığı iyilikler o kadar çoktur ki, onları ödemek hiçbir zaman mümkün olmaz. Onun için daima çalışmalı annenize ne kadar mümkün olursa o kadar çok iyilik etmelisiniz. Bunu unutmamalı ve aklınızdan çıkarmamalısınız. Anneniz sizi dünyaya getirmiş, uykusunu ve rahatını bırakmış, gece gündüz size bakmış, sizi emzirmiş, sallamış, uyutmuş, büyütmüş, sizin için üzülmüş, bitmez tükenmez zahmetler çekmiş, bütün sıkıntılara katlanmış sizi bu hale getirmiştir. Hala da sizin için o kadar emekler veriyor. Kim bilir daha da ne kadar emekler verecektir. Annenizin bütün bu iyilikleri sizin boynunuza borçtur. Bu borcu ödeyebilmek için annenizin sözünü dinlemeli, onu üzmemekten sakınmalı, büyüyünce ona hizmet etmelisiniz. Birde şimdiden bilmelisiniz ki: bugün size bakan, bugün sizin için bu kadar yorulan anneniz, bir vakit olacak ki, yaşlanacak, bakılmaya muhtaç hale gelecektir. O zaman bakmak ve yorulmak nöbeti size geçecek. Ona o zaman siz bakacak, siz hizmet edeceksiniz.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Uygurluk tarihinin önemli dönem noktalarından biri Sanayi Devrimi olurken diğer önemli unsur da bilimsel bilgiyi referans alan bilgi toplumdur. Sanayi devrimiyle birlikte ön plana çıkan pozitif bilim dallarına ait bilimsel bilgiler, toplumsal manada yükseliş evresini beraberinde getirmiştir. Bu evreyle birlikte hem toplum hem de toplumsal normlar değişime uğramış ve insanoğlu ve onun dokunduğu her şey sürekli bir değişime uğramıştır (Özkan, 2009). İnsanlık tarihi de aynen bu şekilde her dönemde farklı unsurlar neticesinde değişime uğrayarak sürekli yeni arayışlar içerisine girmektedir. Nitekim içinde bulunulan bu yüzyılda insanoğlu, bilim ve teknoloji alanında çok büyük atılımlar yapmıştır. Bu denli öneme sahip olan bu birikimin nihai hedefi: bilimsel bakış açısına sahip olan bireyleri yetiştirmek ve bu bireyler aracılığıyla var olan toplum yapısını bilim toplumu yapısına dönüştürmektir. Bilgi çağı olarak ifade edilen günümüz dünyasında da devletlerin asıl hedefi diğer ülkelerle rekabet edebilecek ve uluslararası arenada söz sahibi olan güçlü bir devlet inşa etmek ya da daha güçlü bir devleti geliştirmek olmuştur (Atatunal, 2003). Özellikle 20. Yüzyılın sonlarına doğru yaşanmış olan siyasi, sosyal ve ekonomik türden gelişmeler karar alıcıları bu şekilde bir bakış açısı geliştirmeye zorlamıştır. Bu bakış açısını ortaya koyan temel unsur ise bilimsel bilginin sosyal

ve kültürel kazancı da beraberinde getirmiş olmasıdır. Son yüzyılda bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerin devletlere sunmuş olduğu ekonomik kazanç, Toffler'in 'üçüncü dalga' olarak nitelendirdiği 'bilgi çağı', ve "bilgi toplumu" kavramlarını ön plana çıkarmıştır (Özden, 2005). Bahsi geçen bu kavramlar günümüzde o kadar önem arz etmektedir ki üretim denilen faaliyetler silsilesinde yer alan her bireyin yaşam boyu öğrenmeyi merkeze alan ve bilim ile teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek buna göre yaşamsal faaliyetler sergileyebilen insanları meydana getirmiştir (Öğüt, 2003). Hem birey hem de toplum için hayati öneme sahip olan bu bakış açısı ancak sistemli bir şekilde verilecek bir eğitim aracılığıyla bireylere kazandırılabilir. Nitekim gelişmiş ülkeler, dünyada meydana gelen değişimleri yakından takip ederek eğitim sistemlerini yaşanan gelişmelere göre sürekli revize etmişlerdir. Bahsi geçen bu revizyon kimi zaman sistemsel kimi zaman kurumsal kimi zaman da bireyi merkeze almaktadır. Özellikle eğitim alanında yapılan reformlar şu şekilde ifade edilebilir: Modern eğitim-öğretim faaliyetleri, ders araç-gereçleri ve nitelikli öğretmenlerin mesleki gelişmelerini arttırma (Karip, 1996). İçinde bulunduğumuz yüzyılda ve özellikle bu bilgi çağında meydana gelen yeni gelişmeler, eğitim, öğretim, okul, program ve daha birçok kavrama yeni anlamlar yüklemiştir. Ancak, yaşanan bu duruma karşılık yaklaşık yüz elli yıldır birçok farklı dünya ülkesinde öğrenme ortamlarının değişmediğine şahit olunmaktadır (Şahin, 2004).

Değişen dünya düzeninde yaşanan gelişmelerin birçok unsuru değiştirdiğine şahit olunurken eğitim kurumlarının da bu değişimden etkilendiği görülmektedir. Nitekim insan topluluklarının niteliğini arttıran en önemli kıstasın iyi düzeyde eğitim verilmiş yurttaşlar olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Bundan dolayı devletler eğitim faaliyetlerine ve modern eğitim-öğretim etkinliklerini yakından takip ederek eğitim sistemlerini bu gelişmelere paralel bir şekilde revize etmişlerdir. Özellikle de eğitim sistemlerinin kalitesini arttırmak için de nitelikli öğretim programlarını hazırlama yolunu seçmişlerdir (Kahramanoğlu ve Bay,2016; Özkan, 2009). Öğretim programlarının revize edilmesinden sonra eğitim-öğretim faaliyetlerinin en önemli yapı taşlarından olan öğretmenlerin, eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesini daha üst düzeylere çıkarabilmek adına modern öğretim yöntem ve tekniklerine müracaat ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin ders sürecine daha aktif bir şekilde katılmalarına olanak sağlayan ve ezber yerine bilgiyi anlamlandırmalarına olanak sağlayan bir yolu seçmeleri bu modern sistemin güçlü bir yönü olarak ifade edilebilir (Arslan, 2020). İçinde bulunulan bu yüzyılın istediği öğrenci modeli öncelikli olarak problem çözmeyi ve bilgiye öğrencinin kendisinin ulaşmasını öngörmektedir (Koca, 2014).

İncelenen ders planında görüldüğü gibi buluş yolu ile öğretim stratejisine uygun bir konu anlatılmıştır. II. Meşrutiyet dönemi eğitim sisteminde ezberci metod yerine araştırmaya ve gözleme dayalı bir uygulamaya geçilmiştir. Bu durumda yapılandırmacı yaklaşıma uygun bir etkinliktir. Günümüzde ise kısmen devam eden ve sınavlarda öğrencilerin derslerde öğrendikleri faaliyetlerden sorumlu tutulması geleneği, öğrencilerin öğrendikleri bilgiyi transfer etmesi yerine doğrudan bilgiyi ezberleme yolunu seçmesine neden olmaktadır. Yapılan çalışma konuların öğretiminde öğretmenlere örnek teşkil etmesi ve yol göstermesi açısından son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akman, Y., ve Erden, M. (1997). *Eğitim psikolojisi: Gelişim-öğrenme-öğretme*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Aksin, S. (2001). *Jön Türkler ve ittihat terakki*. Ankara: İmge Yayıncılık.
- Aksoy, İ. (2008). II. Meşrutiyet dönemi eğitim politikası ve satı bey. *Gazi Türkiyat*, 1(3), 67-81.
- Akyüz, Y. (2009). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Arslan, A. (2020). *İşbirlikli öğrenme modelinin eğitim-öğretim ortamlarında kullanımı*. Eğitim Bilimleri, 42.
- Ataünal, A. (2003). *Niçin ve nasıl bir öğretmen*. Ankara: Milli Eğitim Vakfı Yayınları.
- Avgın, S.S. ve Uygun, B. (2020). Fen eğitiminde işbirlikli öğrenme kuramı, buluş yoluyla öğrenme stratejisi ve yapılandırmacı yaklaşım basamaklarının akademik başarı üzerinde etkisinin karşılaştırılması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 1-16.

- Barth, J. L. (1991). *Elementary and junior high-middle school social studies curriculum, activities and materials*. Maryland, University Press of America, Inc.
- Bruner, J. S. (1962). *On knowing essays for the left hand*. The Belknap Press of Harvard University Press.
- Çalen, M.K. (2012). 1909 Kanun-i Esasî Tadilâtı. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(4), 129-140.
- Erden, M. (Tarihsiz). *Sosyal bilgiler öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Ergin, O. (1942). *İstanbul Mektepleri ve İlim, Terbiye ve San'at Müesseseleri-Dolayısı ile- Türkiye Maarif Tarihi*. Osmanbey Matbaası.
- Ergün, M. (1996). *İkinci meşrutiyet devrinde eğitim hareketleri*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Ersoy, Y., Kaya, R., Aksu, M., Tezer, C., Demirbaş, M. ve Özdaş, A. (1991). *Matematik öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Fidan, N., ve Erden, M. (1998). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Gencer, M. (2003). *Jöntürk modernizmi ve "Alman Ruhü"*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Gültekin, M. (2005). *Okulöncesi eğitimde kullanılan öğrenme yaklaşımları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Kahramanoğlu, R., & Bay, E. (2016). Öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarının belirlenmesi: Delphi çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 41(187), 115-136.
- Kansu, A. (2002). *1908 devrimi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Karip, E. (1996). *Etkili eğitim sistemlerinin geliştirilmesi*. *Eğitim yönetimi*, 2, 245-247.
- Koca, M. K. (2014). *Arazi çalışması temelli öğretim etkinliklerinin sosyal bilgiler dersine uygulanabilirliği*. [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü], Ankara.
- Küçükahmet, L. (1993). *Öğretmen yetiştirme*. Ankara
- Oruç, Ş. (2007). Osmanlı'nın son döneminde eğitim uygulamalarında yer alan buluş yöntemi ve bu yöntemle yapılmış bir ders örneği. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2),139-168.
- Oruç, Ş., ve Kırpık G. (2006). *Osmanlı'da modern öğretim, strateji, yöntem ve teknikleri*. Ankara: Gazi Basımevi.
- Oruç, Ş., Tokcan, H., ve Demirkaya, H.(2006). *Yapılandırmacı yaklaşıma bir örnek: Osmanlı dönemi coğrafya ve coğrafya öğretimi*. Ankara: Beyazkalem Yayınları.
- Oruç, Ş., Tokcan, H., ve Demirkaya, H. (2006). *Yapılandırmacı yaklaşıma bir örnek: Osmanlı dönemi coğrafya ve coğrafya öğretimi*. Ankara: Beyazkalem Yayınları.
- Otluoğlu, R., ve Öztürk, C. (2002). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Öğüt, A. (2003). *Bilgi çağında yönetim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde yeni değerler: Eğitimde dönüşüm*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özey, R. (1999). *Osmanlı devleti döneminde coğrafya ve öğretimi*. İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları.
- Özkan, H.H. (2009). Bilgi toplumu eğitim programları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 113-132.
- Özmen, H. (2004). Fen öğretiminde öğrenme teorileri ve teknoloji destekli yapılandırmacı (constructivist) öğrenme. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, 3(1), 100-111.
- Öztürk, C. (1996). *Atatürk devri öğretmen yetiştirme politikası*. Ankara.
- Sakaoglu, N. (2003). *Osmanlı'dan günümüze eğitim tarihi*. İstanbul: Bilgi Üniv. Yay.
- Satı Bey. (1911). Annemizi sevmeliyiz. *Tedrisat Mecmuası. Sayı:1*, İstanbul.
- Schug, M. C., and Beery, R. (1987). *Teaching social studies in the elementary school*. Glenview Illinois, Scott, Foresman and Company
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim öğrenme ve öğretim. Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sönmez, V. (2001). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, E. (2003). *Öğretimde strateji yöntem ve teknikler. Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şahin, İ. (2004). *Postmodern Çağ & Hümanist Eğitim*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Eğitim fakültesi, Malatya.
- Tangülü, Z. (2022). Usul-İ Tedris bağlamında Osmanlı'da öğretmen yetiştirme ve formasyon tartışmaları. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 7 (1), 19-27. DOI: 10.47214/adeder.1116286
- Tokcan, H., ve Oruç, Ş. (2009). Osmanlı devleti son dönemlerinde coğrafya öğretimi: buluş yoluyla öğretime bir örnek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 1013-1024.
- Yaşar, Ş. (1998). *Fen öğretiminde kullanılan strateji, yöntem ve teknikler. Fen bilgisi öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Social Studies Teaching in the Second Constitutional Era: An Example of Invention Teaching

Yavuz TOPKAYA¹ Özay TOYOĞLU² Melih ÇALIŞKAN³ Sabri Burak YURTBEKLER⁴
Süleyman Sefa ERTAŞ⁵

Cited:

Topkaya, Y., Toyoğlu, Ö., Çalışkan, M., Yurtbekler, S. B. & Ertas, S. S. (2022). Social studies teaching in the second constitutional era: an example of invention teaching. *Journal of Interdisciplinary Educational Research*, 6(13), 408-419, DOI: 10.57135/jier.1178614

Abstract

In this study, which was experienced in the turbulent last periods of the Ottoman Empire and was very important for him, Second Constitutional Monarchy and the developments in this period were examined. Especially with many new activities in the field of education, current debates were put forward in the direction of addressing in-class practices from a modern perspective, and the thoughts of the educators who guided that period with their ideas were discussed. In particular, the invention path strategy, also known as the teaching strategy, which guided the educational activities in that period, was mentioned. As an example, II. A lesson plan, which can be considered as an example for the strategy of invention, was included in the practice classes created during the Second Constitutional Era. The research was carried out by considering the document analysis technique. As a result of the research, it was concluded that this strategy was very useful in activating the authentic thinking skills of the students when the other applications in this period were examined.

Keywords: II. Constitutionalism, social studies education, learning through invention

INTRODUCTION

Democratization movements in the states that exist in the world have found a place for itself in different periods and through different kinds of events. The Ottoman Empire also realized its first democratization movement by declaring the First Constitutional Monarchy between 1876-1878. With this move, although he took the act of transitioning to a constitutional order, a constitutional regime in the full sense only took place on July 23, 1908, after the Second World War. The constitutional monarchy was declared and passed (Çalen, 2012). II. During the Second Constitutional Monarchy period, there were great changes in the social sense and the society took action with great determination to become modern. In this aspect, II. The Constitutional Monarchy had a vital importance in terms of enabling the social structure to attain a modern structure (Kansu, 2002). II. During the period from the Constitutional Monarchy to 1918, social turmoil with wars constantly reigned in the lands of the Ottoman Empire. Certain political events that left their mark on social life in these years caused the Ottoman Empire to lose its political power. Then, the loss of the Tripoli War (1911) and the Balkan Wars (1912-1913) and the defeat in the First World War (1914-1918) show that the Ottoman Empire was almost at the point of destruction after being invaded. In order to get rid of this existing destruction and bad course, some important intellectuals, who left their mark on that period, worked hard to ensure that the country could

¹ Assoc. Prof. Dr., Hatay Mustafa Kemal University, Education Faculty, Hatay-Türkiye, topkayay@gmail.com, orcid.org/0000-0001-9722-1114

² Principal Asist. Cengiz Topel Secondary School, Mersin-Türkiye, ozay3380@hotmail.com, orcid.org/0000-0001-5406-0891

³ Physical Education and Sports Teacher, Evliya Çelebi Vocational and Technical Anatolian High School, Adana-Türkiye, melih8001@gmail.com, orcid.org/0000-0001-6030-9120

⁴ Physical Education and Sports Teacher, Antakya Secondary School, Hatay-Türkiye, burakyurtbekler62031@gmail.com, orcid.org/0000-0001-8199-7196

⁵ Principal Asist., Evliya Çelebi Vocational and Technical Anatolian High School, Adana-Türkiye, ssefaertass@hotmail.com, orcid.org/0000-0003-3773-1053

find peace (Akyüz, 2009). As a result of the destruction caused by the Balkan Wars in the society, the studies carried out by the intellectuals highlighted the view that "only education and teachers will save the collapsing Ottoman State" and it was seen that this situation had a great impact on shaping the educational activities (Özey, 1999). The administrators and some intellectuals working in the Ottoman Empire adopted the reforms to be made in many fields, especially in the field of education, in order for the state to survive, and this point of view was important in terms of ensuring the continuity of the reforms (Aksoy, 2008).

II. During the Second Constitutional Era, many new and current activities in the field of education, as in many different fields, stand out. It can be stated that the educational activities, which were accepted as the triggering element of social change with the Tanzimat, have now gained a much more planned shape with this period (Sakaoğlu, 2003). Especially in this period, the increase in teacher schools is striking. During this period, the first teacher's school was opened in 1848 under the name of Darulmuallimin in Fatih, Istanbul, under the leadership of Kemal Efendi (Küçükahmet, 1993). In this period, the idea that quantity was prioritized along with quality and that the number of teachers should be increased came to the fore. For this reason, İptidaiye part of Darulmuallimin was separated from Darulmuallimin sometime after 1908 and İptidaiyes were turned into independent schools by decision makers (Öztürk, 1996). In addition to this situation, there was a great increase in the number of students during this period. The number of students increased from 541 to 1550. The number of students sent to different countries of Europe to receive education increased enormously and reached 88 between 1909 and 1910 (Akşin, 2001). With a new law (Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-u Muvakkâti) made during this period, all people living within the borders of the country would be able to benefit from education activities without paying any fee. It was planned to manage the İptidai and Rüşdiyes from a single source, that is, to combine them, and attempts were made in this period regarding the pre-school period (Gencer, 2003). In addition to the different practices and reforms carried out in the field of education, II. With the Second Constitutional Monarchy, it is seen that the educational activities implemented in the country were discussed by intellectuals in the country in an intellectual sense.

Considering the other periods, especially the decision about education was most intense in II. It was taken during the Constitutional Period. In this period, the people who directed and marked the educational activities with their ideas can be listed as follows: Emrullah Bey, Satı Bey, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp, Kazım Nami, Selim Sırrı, İsmail Mahir Efendi, Halide Edip and Ethem Nejat Bey (Ergün, 1996). . II. Discussions in the field of education during the Constitutional Monarchy period, especially what should be the methods to be followed in education? He focused on his subject. Among these discussions and opinions, the most prominent opinions belong to Emrullah Efendi and Satı' Bey. Considering the Tuba Tree Theory debate between Emrullah Bey and Satı Bey, Emrullah Bey defended the view that the political, social and economic situation in the country was the main factor that did not allow the country to suddenly progress. According to him, since time is very limited, it is necessary to open colleges first and to move the level of Darülfünun to the highest level. On the other hand, Satı Bey argued that this situation, which is in the opposite direction of Emrullah Efendi's view, that is, without primary school, high schools do not matter much, would be baseless. He also advocated the view that all levels in the field of education are in a relationship with each other (Akyüz, 2009; Ergin, 1942; Sakaoğlu, 2003). The different educational schools that they were influenced by play a role in the difference in the perspectives of Satı Bey and Emrullah Efendi, who expressed their views on education. Because some of the intellectuals who expressed their views on education were educated in Europe and adopted the existing education systems there; Another part of the intellectual structure is John Dewey, J.J. They were influenced by important figures in education such as Rousseau, Claparede, and Pestalozzi. For this reason, the important educators of the period drew attention to the need to follow a path based on observation and research, rather than the rote method, especially by making use of experiment and observation, and emphasized the need to use the strategy of discovery, which allows thinking and producing results on one's own (Sakaoğlu, 2003; Oruç, Tokcan and Demirkaya, 2006).

II. When the education programs of the Second Constitutional Era are examined, there is no course called social studies among the programs. The main reason for this situation is that the term Social Studies was not pronounced as a program name anywhere until World War I. It is known that the National Council of Social Studies (NCSS), which exists in the United States of America, used the term "social studies" as a concept for the first time in 1916 by creating a structure suitable for the purpose and purpose of today's social studies course (Barth, 1991; Naylor and Diem, 1987; Schug and Beery, 1987). In the Ottoman Empire, II. In the period of Abdulhamid (1876-1909), the subjects included in the social studies program took their place in primary school programs, while courses such as History and Geography could only find a place in some programs. In 1913, apart from History and Geography courses, courses such as Malumat-ı Medeniye (civics) and Ethics and Economics were added to the program (Otluoğlu and Öztürk, 2002).

The teaching profession approached today's understanding with the teacher schools opened in the Ottoman Empire. The debates encountered even in Ottoman times are the first in terms of professionalization of the profession. He struggled within himself. Who will be given priority in these struggle profession assignments, Adaptation of those who grew up in the old way to new methods with in-service training, The debates on which institution he should be educated in is the way this profession is to the present day. These are the basic actions in the establishment of the understanding of the profession in its coming (Tangülü, 2022).

Ahmet Cevdet Pasha can be accepted as a turning point in the history of the hospital. As a matter of fact, Ahmet Cevdet Pasha went down in history as the first principal of this school at the same time. This teacher school, whose main mission is to train teachers for high schools, continued its activities at a very slow pace in terms of development. A second move was made in the field of teacher training in 1968 and these schools were named Darulmuallimin-i Sıbyan. However, it was foreseen that teacher schools would be opened and operated with the Regulation of General Education, which was announced in the same period in terms of history. In 1847, when a Darulmuallimin was opened within the borders of Istanbul, which included primary, junior high school and high school levels; In 1875, one Darulmuallimin-i Sıbyan was put into operation in each of the provinces of Bosnia, Crete and Konya (Aksoy, 2008). II. As stated above, it is seen that new schools of different types and levels were opened within the borders of the Ottoman Empire at different times during the Second Constitutional Era. At the same time, the modern methods and techniques used in this education have been tried to be given to the teachers who will carry out the existing education system in these new schools and will also apply modern practices in schools. It is seen that the places where the aforementioned practices are transferred to the teachers are given in the Daru'l-Muallimin "Advice School" (Oruç, Tokcan, & Demirkaya, 2006). While the teachers who continue their activities in the Practice School, which is considered as a practice level of the hospital, teach the sample lessons in this practice school, the pre-service teachers also gained professional experience by benefiting from these activities. Although the training given in the drill school and the applications made today are a type of application like the internship carried out in education faculties, they are not the same thing. Because the students of Darulmuallimin take the lessons from the educators who work here; It is organized by the guidance teachers in the schools where the internship practice is carried out today. Although both applications are similar in this respect, they are actually different types of applications. The lessons and practices carried out in the drill schools were held in the conference halls within the school. Immediately after the lessons held within the School of Practice, the students of Darulmuallimin were taken out of the hall to exchange ideas with their teachers about the lesson, and many topics related to teaching strategies, classroom management, student psychology and education were discussed. These lessons and the discussions about the lessons taught within the practice school were later published in the Tedrisat Magazine. The Journal of Education was first published by Mr. Satı and continued to be published by other trainers who were the director of the Darulmuallimin in the following periods. reveals that the articles are mostly processed by considering the discovery path strategy (Oruç, Tokcan, & Demirkaya, 2006).

A large part of the lessons conducted in the drill school were taught according to the strategy of discovery path, and it is seen that teachers try to move away from the way of expression. When the articles that have the opportunity to be published in the education journal are examined, it will be seen how similar it is to the constructivist approach that is tried to be applied in today's education system. In the last period of the Ottoman Empire, it will be seen that the educators abandoned the classical education-teaching practices and instead taught their lessons according to the constructivist approach (Oruç, Tokcan, & Demirkaya, 2006).

2. Strategy of Teaching by Invention and Its Applications in the Ottoman State

Within the scope of the research, a sample curriculum was used within the scope of Invention Path Strategy. Although the Invention Path Strategy is a method developed by Bruner in the 1960s as a result of research and investigations, it is not a method brought into the field of education by Bruner. It can be stated that the Invention Path Strategy was a strategy that was applied especially in the last years of the Ottoman Empire and especially in the practice classes in teacher schools. One of the people who applied the Invention Path Strategy intensively at that time was the educator Satı Bey. Satı Bey explained these two different methods in his article named Usul-ı Takrir and Usul-Tekşif, which was published in *Tedrisat Mecmuası* in 1911 and translated into contemporary Turkish by Oruç (2007), and discussed the strengths and weaknesses of these methods, and which methods were used. It has been revealed that it should be used in lessons and subjects. As a result of the examinations made, considering the socio-economic and political developments of that period, the existing Invention Path Strategy should be used urgently instead of discovering a new learning-teaching strategy. As a matter of fact, Mr. Satı also stated that it would be a waste of time to re-discover and create learning-teaching methods, so the methods available in Europe and used in schools should be integrated into the education system (Tokcan & Oruç, 2009).

Oruç (2007) mentions in his study that Mr. Satı stated that social studies lessons can be taught with the Invention Path Strategy (Tokcan & Oruç, 2009). When the constructivist approach model implemented in our country after 2004 and the Social Studies Curriculum prepared accordingly are analyzed, it is seen that the existing values, skills, achievements and competencies have different numbers and effects at each grade level. When the research put forth by Oruç and Kırpık (2006) is examined, it is seen that the new Social Studies program, in which in-class association, interdisciplinary association, and interdisciplinary associations are made, has a structure similar to the examples applied in the last period of the Ottoman Empire. The question of what is the Invention Path Strategy, which was used in the last period of the Ottoman Empire and which allows students to develop their active thinking skills and is also extremely important on the permanence of the information given, is important.

Bruner has written many different types of books in 1960, 1966 and 1970 giving information about teaching and learning processes. In these books, all children have a desire to learn; He drew attention to the fact that activities that encourage students to work together, arouse curiosity and a sense of achievement in the student, and enable the 'discovery' of knowledge (Bruner, 1962; Ersoy et al., 1991). According to Bruner, it is only possible for the student to be active in learning with the strategy of discovery. Because in this approach, the elements of thinking, trying and finding are effective. Instead of giving students concepts and principles, the teacher should direct students to experiment, research and find concepts. Bruner, like Piaget, argued that learning is an active process and that this process should be provided with the one-to-one participation of students (Özmen, 2004). Therefore, his views are similar to Piaget's. Both advocate the student-centered teaching-learning process (Senemoğlu, 2004). Bruner developed the discovery learning strategy in the 1960s (Avcın & Uygun, 2020). In this strategy, attention was drawn to the fact that it should be applied in 3 dimensions, taking into account the student structure. These;

- Teaching through free invention,
- Teaching by semi-free invention,
- Dependent is divided into three as teaching through invention.

In free-invention teaching, teachers do not inform children about a problem or its solution. During the process, students become aware of the problem and produce solutions for that problem, and the teachers only control the processes in this process and give feedback to the students and inform them about the process. As a matter of fact, free invention teaching is used by students who are at a cognitive high level. In quasi-free discovery teaching, the teacher primarily creates problems related to the subject for his students. Students find their own solutions to existing problems/problems and start to produce solutions accordingly. Students who can use this method are generally students who are at a cognitively normal level of achievement. In the method of teaching by means of dependent discovery, teachers generally produce problems related to the subject, while also presenting solutions to these problems. In this teaching model, students solve existing problems by using the solutions determined by their teachers (Özmen, 2004).

Within the scope of the path of invention strategy, Bruner expressed that students are individuals with self-efficacy and the capacity to learn on their own. In addition, it was pointed out that the most appropriate methods should be used in order to develop the ability to think and learn independently and move them to higher levels. In addition, it was stated that it is vital in the process to allow students to do activities that suit their interests, to satisfy their curiosity and to allow them to make new discoveries. Instead of giving the students the answers to the questions, the student should be encouraged to solve the problem himself or in small groups with his friends. In this process, the student does not benefit from the person he takes as an example, that is, the behavior of his teacher, but from the situations he has done or seen (Senemoğlu, 2004).

The most important implementer of the invention path teaching strategy, that is, the most basic task of the teachers in this process is to guide the students by guiding them (Sözer, 2003). With this method, which is applied during the course process, the lesson starts with a question or problem that will arouse the curiosity of the students. During the course, students are expected to exhibit certain activities such as researching, forming hypotheses, and testing hypotheses. During the lesson, the teacher helps the students to achieve the teaching objectives by asking questions of different difficulty levels. In this process, the student deals with the materials available, establishes the relationship between the results obtained by observing the existing phenomena, and discovers the subject, principle or concept to be taught himself (Fidan, 1998).

While applying the teaching through invention strategy during the course process, certain points should be considered. These elements can be expressed as:

1. In order for students to reach some generalizations, teachers should give enough examples related to the subject/subjects (Gültekin, 2005; Yaşar, 1998).
2. While the subjects are being taught, the teachers do not make any explanations to the students except for hints. Since the student will find the correct answers himself, the teacher is only a guide in this process (Sonmez, 2001).
3. In this strategy, the teacher should pay attention to the time factor while teaching the lesson. More time should be allocated for the subject/subjects that are aimed to be taught (Senemoğlu, 2004).
4. The teacher should prevent the discussion of any topic from bringing about another topic during the lesson (Sonmez, 2001).
5. The examples given on the subject during the course should be from simple to complex and should be in a quality that will constantly arouse the student's curiosity (Senemoğlu, 2004).
6. Students' desire to learn about the subjects should be brought to the fore and this desire should be maintained throughout the activities carried out during the course (Gültekin, 2005; Yaşar, 1998).
7. After the principles are learned by the students, the teacher should ask the students for new and different examples related to the subject (Sönmez, 2001).

3. Example of Social Studies Lesson Made by Invention in the Late Ottoman Empire

In this study, an exemplary course content is included in the educational institutions in the last period of the Ottoman Empire when it was the most turbulent and most tired. The content of this course, which is an example of teaching by invention in Social Studies teaching, was translated into today's Turkish by transcribing the work "We Should Love Our Mother" published in the education journal in 1911 by Mr. Sati (1911).

We Should Love Our Mother (Sati Bey)

Teacher- What is today?

Student- I'm a Saturday teacher.

Teacher- What was yesterday?

Student- Friday

Teacher- Did you come to school yesterday?

Student- No teacher, there is no school on Friday.

Teacher: So where were you, where did you go?

Student- (silence)

Teacher- Do not be bored, my child, tell me, where were you and what did you do?

Student- I went to the market with my father and bought clothes.

Teacher- Then?

Student- Then we returned home.

Teacher: And what did you do when you got home?

Student- We showed the dress to my mother.

Teacher- Did your mother like it? Is she happy?

Student- Yes Teacher, he liked it, he said how nice it was and kissed me.

Teacher- I wonder what he kissed for?

For the Student-Loving.

Teacher: Do you like your mother too?

Student- Yes teacher, I like it.

Teacher- Why do you like it?

Student- He likes me too, that's why.

Teacher- Does your mother just love you or do you other favors?

Student- He does it, my teacher puts on my clothes, prepares my navy suit, puts on my gown.

Teacher- More?

Student- He makes my bed at night, he puts me to bed.

Teacher- More.....Who knows? Have you ever been sick?

Student- I became a teacher last year.

Teacher- What was your illness?

Student- It was measles, teacher.

Teacher: What did your mother do to you then? Do you remember?

Student- He used to wait by my bed, drink medicine, feed me food.

Teacher: Did it take much trouble?

Student: It was very difficult. He had never slept at night.

Teacher: Are all mothers like this? Does every mother go through such trouble for her child?

Student- Yes teacher, Ceker.

One of the students- I have a nanny, teacher. He looks at me.

Teacher: And who gives orders to your nanny?

Student- Mom.

Teacher- So even if your mother doesn't look directly at you, she still thinks about you, right?

My student-thinker teacher advises my nanny and says "take care".

Teacher- What if your nanny doesn't take good care of it?

Student- My mother gets angry.

Teacher: I wonder if your mother's efforts for you are just what you see today?

Student-Silence.....

Teacher- Do you have a sibling in swaddling?

Student- No, teacher.

Teacher- Who's there? (point to one of the children raising a finger, who says "mine, mine") Tell me, how old is your brother?

Student- I'm only four months old teacher.

Teacher- Have you noticed what your mother is doing to her?

Student- He cries a lot, my mother gives him food, silences him.

Teacher- Can he walk? For example, does he go to the toilet?

Student- No teacher, it makes your bottom dirty. Mom cleans, changes diapers.

Teacher- Does your brother cry at night too?

Student- He cries, my teacher wakes up a few times every night and cries, my mother wakes up and gives him food.

Teacher-I wonder if your mother went through such troubles for you when you were little and in swaddling clothes?

Student- Of course, my teacher, he did.

Teacher: Does he ever tell you what he's been through?

Student- Tells teacher. I cried a lot. I was very sick, my mother suffered a lot.

Teacher- Would you also do mischief?

Student- (Boring and laughing) I used to do it, teacher, I never felt comfortable.

Teacher- Does your mother still love you?

Student- I love my teacher.

Teacher- So, your mother put up with all your mischief, she went through all kinds of troubles. He brought you up to this age. Isn't everyone's mother like that?

Students all at once- Yes, I am a teacher, I am a teacher.

Teacher- Well, what should you do against your mother's goodness and love?

All at once- We must love him.....We love....I love him so much.

Teacher- Good, but is it done by saying I love alone? How can one show that he truly loves his mother?

Student- I am a teacher by listening to your word.

Teacher- More?

Student- By staying relaxed.

Teacher- Well done, Where is the love if the child is not comfortable and upsets his mother? The child who truly loves his mother listens to her word, does not bother her, does not bother her. Isn't it so, my children?

All at once- Yes Teacher.

Teacher: Do you all do this? Don't you bother your mother from time to time?

Student-

Teacher- Don't be bored, say it, A person can commit a mistake unknowingly, but if he realizes that what he did was a mistake, he will not repeat that mistake another time. Do not doubt, you have done mischief against your mother; but I think you have always done it unknowingly, unwillingly, and then you regretted it. Is not it?

Student- Yes, teacher.

Teacher- So tell me some of your mischief.

Student- One day I pushed my brother and he fell. His nose bled.

Teacher- What did your mother do?

Student- He got upset, scolded me, beat me, then cried.

Teacher: What did you do next?

Student: The beating hurt so much, I cried too.

Teacher- Did you cry only from the beating, did you regret it?

Student- I became a teacher.

Teacher: What did you do when you regretted it?

Student-

Teacher- Didn't you do anything? Didn't you kiss your mother's hand? Didn't you say repent, mom, not to do it again?

Student- No, teacher.

Teacher- You should have said.

Student- I should have said, teacher.

Teacher- Yes, if a person commits a mistake, he should repent and keep his repentance, and not be so rude again, right my children?

Student- Yes, teacher.

Teacher- You will not upset your mothers anymore, you will be comfortable, right?

Student- Yes, teacher, we will be comfortable, we will listen.

Teacher: What will you do when you grow up?

Student: We will listen again, we will not interrupt.

Teacher- But when you grow up, is it enough to just obey and not upset him? It won't be enough. Apart from this, you have to do good to your mother and serve, I wonder what kind of favors will you be able to do to your mother when you grow up?

A Student- If he sends it somewhere, I will go.

Another Student- Bring something. I will bring it to class.

Teacher- This is the human condition, what will you do if he gets sick?

Student- I will call a doctor, I will bring medicine. Whatever the doctor says, I will do whatever my mother wants.

Teacher- Well done son, what will you do when your mother gets old?

Are there any old women in your house?

Student- Yes, teacher, grandma.

Teacher- Well, tell me so I can look at it; Can your grandmother walk easily and quickly?

Student- No teacher, he has a lot of trouble walking.

Teacher- Does he get up himself to drink water?

Student- No teacher, He wants it, we give it. My mother and nanny do all his work and services anyway.

Teacher- I wonder what would happen if they didn't serve, if your grandmother had to go around the house, if she got up and bought a glass every time she was thirsty, if she always went up and down and did the job?

Student- Unbearable teacher, he gets sick.

Teacher- So your grandmother is in need of other people's help, service, isn't she?

Student- Yes, teacher, he is in need.

Teacher: Are all elders like this?

Student- This is it, my teacher, our neighbor's aunt, my nanny's mother, they are all weak.

Teacher- When you grow up, your mother will grow old, like your grandmother, like your neighbor's aunt, like your nanny's mother. He will need to be looked after. Who will look after him then? Who will serve him?

Student- I will take care of you, teacher.

Teacher- Yes, then you will take care of your mother. You will repay the favors you see from him with your care and service. Will you be able to pay your mother's full due? Can you do your mother as much good as she did you?

Student- Yes, teacher, I will.

Teacher- Is it possible? The troubles and favors your mother has done for you since your childhood are so many that it will never be possible to repay them. That's why you should always work and do your mother as much good as possible. You should not forget this and keep it in your mind. Your mother gave birth to you, left her sleep and comfort, took care of you day and night, nursed you, rocked you, made you sleep, raised you, felt sorry for you, suffered endless troubles, and put you through all the troubles. Still she works so hard for you, she. Who knows how much more effort it will take. All these good deeds of your mother are indebted to you. In order to pay

this debt, you must listen to your mother's advice, avoid upsetting her, and serve her when she grows up. You should also know in advance that your mother, who takes care of you today, is so tired for you today, that there will be a time when she will grow old and need to be taken care of. Then the bout of looking and getting tired will pass you by. Then you will look after him, you will serve him.

DISCUSSION AND CONCLUSION

While the Industrial Revolution is one of the important periods in the history of civilization, the other important element is the information society, which takes scientific knowledge as a reference. Scientific knowledge of the positive sciences that came to the fore with the industrial revolution brought the stage of rise in the social sense. With this phase, both society and social norms have changed and human beings and everything they touch have undergone a constant change (Özkan, 2009). In the same way, the history of humanity undergoes changes as a result of different elements in every period and constantly enters into new searches. As a matter of fact, in this century, mankind has made great strides in the field of science and technology. The ultimate goal of this accumulation, which is of such importance, is to train individuals who have a scientific point of view and to transform the existing social structure into a scientific society through these individuals. In today's world, which is expressed as the information age, the main goal of states has been to build a strong state that can compete with other countries and have a say in the international arena or to develop a stronger state (Atatunal, 2003). Political, social and economic developments, especially towards the end of the 20th century, forced decision makers to develop such a perspective. The main element that reveals this point of view is that scientific knowledge has brought social and cultural gain. The developments in the field of science and technology in the last century and the economic gain these developments have brought to the states have brought to the fore the concepts of 'information age' and 'information society', which Toffler describes as the 'third wave' (Özden, 2005). These concepts are so important today that each individual in the series of activities called production has created people who center lifelong learning and who can closely follow science and technological developments and perform vital activities accordingly (Öğüt, 2003). This perspective, which is of vital importance for both the individual and the society, can only be gained through a systematic education. As a matter of fact, developed countries have constantly revised their education systems according to the developments by closely following the changes in the world. This revision is sometimes systemic, sometimes institutional and sometimes individual. Especially the reforms made in the field of education can be expressed as follows: Increasing modern educational activities, course equipment and professional development of qualified teachers (Karip, 1996). New developments in the century we live in, and especially in this information age, have given new meanings to education, training, school, program and many other concepts. However, despite this situation, it has been witnessed that learning environments have not changed in many different world countries for approximately one hundred and fifty years (Şahin, 2004).

While it is witnessed that the developments in the changing world order have changed many elements, it is seen that educational institutions are also affected by this change. As a matter of fact, it is an inevitable fact that the most important criterion that increases the quality of human societies is citizens who have been given a good level of education. For this reason, states have revised their education systems in parallel with these developments by closely following educational activities and modern education-teaching activities. In particular, they have chosen to have qualified education programs prepared in order to increase the quality of their education systems (Kahramanoğlu and Bay, 2016; Özkan, 2009). After the revision of the curricula, it is seen that the teachers, who are one of the most important building blocks of educational activities, applied to modern teaching methods and techniques in order to raise the quality of educational activities to higher levels. It can be stated as a strong aspect of this modern system that students choose a way that allows them to participate more actively in the lesson process and to make sense of the information instead of memorizing (Arslan, 2020). The student model desired by this

century primarily envisages problem solving and accessing information by the student himself (Koca, 2014).

As can be seen in the examined lesson plan, a subject suitable for the teaching strategy through invention was explained. II. In the Second Constitutional Period education system, instead of rote learning method, an application based on research and observation was adopted. In this case, it is an activity suitable for the constructivist approach. Today, the tradition of holding students responsible for the activities they learn in the lessons, which is partially continuing and, in the exams, causes students to choose the way of memorizing the information directly instead of transferring the information they have learned. The study is extremely important in terms of setting an example and guiding teachers in teaching the subjects.

REFERENCES

- Akman, Y., and Erden, M. (1997). Eğitim psikolojisi: Gelişim-öğrenme-öğretme. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Aksin, S. (2001). Jön Türkler ve ittihât terakki. Ankara: İmge Yayıncılık.
- Aksoy, İ. (2008). II. Meşrutiyet dönemi eğitim politikası ve satı bey. Gazi Türkiyat, 1(3), 67-81.
- Akyüz, Y. (2009). Türk eğitim tarihi. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Arslan, A. (2020). İşbirlikli öğrenme modelinin eğitim-öğretim ortamlarında kullanımı. Eğitim Bilimleri, 42.
- Ataunal, A. (2003). Niçin ve nasıl bir öğretmen. Ankara: Milli Eğitim Vakfı Yayınları.
- Avgin, S.S. and Uygun, B. (2020). Fen eğitiminde işbirlikli öğrenme kuramı, buluş yoluyla öğrenme stratejisi ve yapılandırmacı yaklaşım basamaklarının akademik başarı üzerinde etkisinin karşılaştırılması. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(1), 1-16.
- Barth, J. L. (1991). Elementary and junior high-middle school social studies curriculum, activities and materials. Maryland, University Press of America, Inc.
- Bruner, J. S. (1962). On knowing essays for the left hand. The Belknap Press of Harvard University Press.
- Çalen, M.K. (2012). 1909 Kanun-i Esasî Tadîlâtı. Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 2(4), 129-140.
- Erden, M. (Tarihsiz). Sosyal bilgiler öğretimi. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Ergin, O. (1942). İstanbul Mektepleri ve İlim, Terbiye ve San'at Müesseseleri-Dolayısı ile- Türkiye Maarif Tarihi. Osmanbey Matbaası.
- Ergün, M. (1996). İkinci meşrutiyet devrinde eğitim hareketleri. Ankara: Ocak Yayınları.
- Ersoy, Y., Kaya, R., Aksu, M., Tezer, C., Demirbaş, M. and Özdaş, A. (1991). Matematik öğretimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Fidan, N., and Erden, M. (1998). Eğitime giriş. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Gencer, M. (2003). Jöntürk modernizmi ve "Alman Ruhı". İstanbul: İletişim Yayınları.
- Gültekin, M. (2005). Okulöncesi eğitimde kullanılan öğrenme yaklaşımları. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Kahramanoğlu, R., & Bay, E. (2016). Öğretmen yetiştiren kurumlar için giriş standartlarının belirlenmesi: Delphi çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 41(187), 115-136.
- Kansu, A. (2002). 1908 devrimi. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Karip, E. (1996). Etkili eğitim sistemlerinin geliştirilmesi. Eğitim yönetimi, 2, 245-247.
- Koca, M. K. (2014). Arazi çalışması temelli öğretim etkinliklerinin sosyal bilgiler dersine uygulanabilirliği. [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü], Ankara.
- Küçükahmet, L. (1993). Öğretmen yetiştirme. Ankara
- Oruç, Ş. (2007). Osmanlı'nın son döneminde eğitim uygulamalarında yer alan buluş yöntemi ve bu yöntemle yapılmış bir ders örneği. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(2),139-168.
- Oruç, Ş., and Kırpık G. (2006). Osmanlı'da modern öğretim, strateji, yöntem ve teknikleri. Ankara: Gazi Basımevi.
- Oruç, Ş., Tokcan, H., and Demirkaya, H.(2006). Yapılandırmacı yaklaşıma bir örnek: Osmanlı dönemi coğrafya ve coğrafya öğretimi. Ankara: Beyazkalem Yayınları.
- Oruç, Ş., Tokcan, H., and Demirkaya, H. (2006). Yapılandırmacı yaklaşıma bir örnek: Osmanlı dönemi coğrafya ve coğrafya öğretimi. Ankara: Beyazkalem Yayınları.
- Otluoğlu, R., and Öztürk, C. (2002). Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Öğüt, A. (2003). Bilgi çağında yönetim. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özden, Y. (2005). Eğitimde yeni değerler: Eğitimde dönüşüm. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özey, R. (1999). Osmanlı devleti döneminde coğrafya ve öğretimi. İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları.
- Özkan, H.H. (2009). Bilgi toplumu eğitim programları. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (10), 113-132.

- Özmen, H. (2004). Fen öğretiminde öğrenme teorileri ve teknoloji destekli yapılandırmacı (constructivist) öğrenme. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, 3(1), 100-111.
- Öztürk, C. (1996). Atatürk devri öğretmen yetiştirme politikası. Ankara.
- Sakaoglu, N. (2003). Osmanlı'dan günümüze eğitim tarihi. İstanbul: Bilgi Üniv. Yay.
- Satı Bey. (1911). Annemizi sevmeliyiz. *Tedrisat Mecmuası*. Sayı:1, İstanbul.
- Schug, M. C., and Beery, R. (1987). *Teaching social studies in the elementary school*. Glenview Illinois, Scott, Foresman and Company
- Senemoğlu, N. (2004). Gelişim öğrenme ve öğretim. Kuramdan uygulamaya. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sönmez, V. (2001). Program geliştirmede öğretmen el kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, E. (2003). Öğretimde strateji yöntem ve teknikler. Öğretimde planlama ve değerlendirme. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şahin, İ. (2004). Postmodern Çağ & Hümanist Eğitim. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Eğitim fakültesi, Malatya.
- Tangülü, Z. (2022). Usul-İ Tedris bağlamında Osmanlı'da öğretmen yetiştirme ve formasyon Tartışmaları Araştırma ve Deneyim Dergisi , 7 (1) , 19-27 . DOI: 10.47214/adeder.1116286
- Tokcan, H., and Oruç, Ş. (2009). Osmanlı devleti son dönemlerinde coğrafya öğretimi: buluş yoluyla öğretime bir örnek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 1013-1024.
- Yaşar, Ş. (1998). Fen öğretiminde kullanılan strateji, yöntem ve teknikler. Fen bilgisi öğretimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.